

Štatistika štvrťročných finančných účtov

Metodika

Úvod

Štvrťročné finančné účty (ŠFÚ) predstavujú neoddeliteľnú súčasť európskeho systému národných účtov ESA95 (European System of Accounts 1995). Ich hlavnou úlohou je poskytnúť vyčerpávajúcu informáciu o finančných tokoch medzi jednotlivými subjektami národného hospodárstva¹ a medzi nimi a zahraničím, respektíve o objeme (stave) finančného majetku s ktorým tieto ekonomické subjekty disponujú. Na základe takto získanej informácie je potom možné analyzovať predovšetkým transmisný mechanizmus menovej politiky centrálnej banky a taktiež, prostredníctvom objemu a štruktúry vlastnených finančných aktív a objemu a štruktúry finančnej zadlženosti ekonomických subjektov, sledovať mieru stability finančného systému krajiny.

Národná banka Slovenska (NBS) je primárne zodpovedná za zostavenie a publikáciu štvrťročných finančných účtov celej ekonomiky okrem sektora verejnej správy, ktorý je v gescii Štatistického úradu Slovenskej republiky (ŠÚSR). Pri zostavovaní ŠFÚ úzko spolupracuje NBS aj s Ministerstvom financií SR (MFSR) a so subjektami finančného sektora. Údaje od nefinančných subjektov získava NBS z výkazov ŠÚSR, z platobnej bilancie zostavovanej NBS, alebo z už existujúcich štatistických výkazov, čiže z údajov z protistrán² (napríklad údaje o vkladoch domácností v bankách sa nezískavajú priamo od domácností, ale zo štatistických výkazov bánk).

ŠFÚ v systéme ESA95

Systém ESA95 zachytáva dva základné druhy informácií: toky a stavy³. Toky sa vzťahujú k činnostiam a efektom vyplývajúcich z javov, ktoré nastali v rámci daného časového obdobia (napríklad prírastok nových vkladov domácností za jeden štvrťrok), kým stavy sa vzťahujú k určitému stanovenému časovému momentu (celkový objem všetkých vkladov domácností na konci konkrétneho štvrťroka).

Toky finančných aktív a pasív

Toky predstavujú tvorbu, transformáciu, zmenu, transfer alebo zánik finančného aktíva alebo pasíva, pričom existujú dva druhy ekonomických tokov: a) transakcie, a b) ostatné zmeny aktív.

a) transakcie

Finančné transakcie predstavujú transakcie s finančnými aktívami a pasívami medzi jednotlivými ekonomickými subjektami v rámci jednej krajiny a medzi týmito subjektami

¹ V systéme ESA95 sú subjekty národného hospodárstva zatriedované do inštitucionálnych sektorov, ktorých klasifikácia je uvedená v časti „Klasifikácia inštitucionálnych sektorov a finančných nástrojov“ na str. 4

² Spôsob získavania zdrojových údajov pre účely zostavovania ŠFÚ je uvedený v časti „Dátové zdroje zostavovania ŠFÚ“ na str. 6

³ Podľa ESA95 vysvetľujú toky a stavy ekonomické procesy vo všetkých druhoch ekonomických aktív a pasív, to znamená tak vo finančných ako aj v nefinančných aktívach a pasívach

a zahraničím, a zaznamenané sú na finančnom účte⁴. Obsahujú informáciu o reálnom nadobudnutí a úbytku finančných aktív a pasív, to znamená, že finančné transakcie nezahŕňujú zmeny finančných aktív a pasív spôsobené zmenou ceny, klasifikácie a štruktúry.

b) ostatné zmeny aktív a pasív

Ostatné zmeny aktív a pasív zaznamenávajú zmeny, ktoré nie sú výsledkom transakcií. Rozdeľujú sa na 1) ostatné zmeny objemu aktív a pasív a 2) zisky a straty na majetku

- 1) do uvedenej kategórie patria zmeny, ktoré vznikli následkom reklasifikácie a reštrukturalizácie inštitucionálnych sektorov alebo finančných aktív a pasív a taktiež jednostranné zrušenie dlhu a nekompenzované zabavenie aktív
- 2) zisky a straty na majetku sú výsledkom zmien cien aktív, to znamená, že sa vyskytujú pri všetkých finančných aktívach a pasívach v dôsledku ich držby bez ich akejkoľvek transformácie

Stavy finančných aktív a pasív

Stavy predstavujú finančný majetok pozostávajúci z finančných aktív a pasív v určitom časovom bode a zachytávajú sa na začiatku a na konci každého účtovného obdobia (počiatočná a konečná súvaha). Systém ESA95 je v rámci svojho ohraničenia vyčerpávajúci tak pokiaľ ide o toky ako aj o stavy. To znamená, že všetky zmeny stavov sú vyčerpávacím spôsobom vysvetlené zaznamenanými tokmi.

Kompletný finančný účet za národné hospodárstvo za konkrétny štvrťrok by v súlade s vyššie uvedenou charakteristikou finančných stavov a tokov vyzeral takto:

	<u>hodnota stavu finančného aktíva/pasíva v počiatočnej súvahe</u>
+	finančná transakcia: celková hodnota nadobudnutých aktív/pasív mínus celková hodnota predaných aktív/pasív, ktoré sa uskutočnili v priebehu účtovného obdobia
+	ostatné zmeny objemu aktív a pasív
+	zisky a straty na majetku
=	<u>hodnota stavu finančného aktíva/pasíva v konečnej súvahe</u>

Postupnosť národných účtov

ESA95 zaznamenáva toky a stavy vo forme usporiadanej sústavy účtov, ktoré popisujú ekonomický cyklus od tvorby dôchodkov (tvorba hrubého domáceho produktu), cez ich rozdelenie a znovurozdelenie a nakoniec ich akumuláciu vo forme aktív. Uvedené účty sú zoskupené do troch kategórií:

⁴ V súčasnosti existujú dva terminologické významy pojmu „finančný účet“: širší a užší význam. V širšom význame predstavuje pojem „finančný účet“ celkový stav finančných aktív a pasív vrátane dekompozície ich zmien na transakcie a ostatné toky. V užšom význame, to znamená podľa definície ESA95, predstavuje pojem „finančný účet“ v rámci postupnosti národných účtov jeden z účtov akumulácie, ktorý reprezentuje transakcie s finančnými aktívami a pasívami (stavy finančných aktív a pasív sú označené pojmom „súvaha“)

- a) bežné účty
- b) účty akumulácie
- c) súvahové účty

a) bežné účty sú účtami transakčnými a týkajú sa tvorby, rozdelenia a znovurozdelenia dôchodkov a ich použitia vo forme konečnej spotreby. Nespotrebovaná časť dôchodkov je zaznamenaná vo forme úspor, ktoré sú poslednou bilancujúcou položkou bežných účtov a predstavujú základný zdroj účtov akumulácie.

b) účty akumulácie predstavujú účty tokov, to znamená, že zaznamenávajú rôzne príčiny zmien aktív a pasív inštitucionálnych sektorov a zmenu ich čistého majetku. Účty akumulácie sa rozdeľujú na účet kapitálu (nefinančný účet) a finančný účet. Účet kapitálu meria zmeny čistého majetku v dôsledku úspor a kapitálových transferov a následne zaznamenáva nadobudnutie mínus úbytok nefinančných aktív/pasív⁵ rezidentskými jednotkami. Rozdiel medzi čistým majetkom a nadobudnutím mínus úbytkom nefinančných aktív/pasív vytvára bilancujúcu položku pre finančný účet. To znamená, že ak je uvedený rozdiel na kapitálovom účte kladný v hodnote napr. 100 Sk, rozdiel medzi finančnými aktívami a pasívami na finančnom účte sa bude rovnať tiež 100 Sk. Uvedené rozdiely na kapitálovom a finančnom účte sú označované ako čisté pôžičky poskytnuté/prijaté.

c) súvahové účty poskytujú obraz o stavoch finančných a nefinančných aktív/pasív a o čistom majetku:

finančné aktíva – finančné pasíva = čistý majetok

nefinančné aktíva – nefinančné pasíva = čistý majetok

Pravidlá účtovania

Národné účtovníctvo je založené na princípe podvojného účtovníctva. To znamená, že každá transakcia musí byť zachytená dvakrát, raz ako zdroj (alebo ako zmena pasív) a raz ako použitie (alebo zmena aktív). Celkový súčet transakcií zachytených ako zdroje a celkový súčet transakcií zachytených ako použitie sa musí rovnať, čo umožňuje kontrolu konzistencie účtov.

Oceňovanie

Toky a stavy sú v rámci národných účtov merané vzhľadom na ich výmennú hodnotu, to znamená hodnotu, za ktorú sú v skutočnosti vymeniteľné za hotovosť. Trhové ceny sú teda pre systém ESA95 základným spôsobom oceňovania. V prípade, ak určité finančné alebo nefinančné aktívum nie je ocenené v trhovej cene⁶, je preferovanou metódou oceňovania referencia na trhové ceny príbuzných aktív. Niekedy však nie je možné použiť ani túto metódu, v takomto prípade je potrebné uskutočniť iný kvalifikovaný odhad trhovej ceny.

Čas zaznamenávania

Systém zaznamenáva toky na základe zásady zachytenia transakcie v čase vzniku nároku (accrual basis), to znamená vtedy, keď je ekonomická hodnota vytvorená, transformovaná alebo likvidovaná, alebo vtedy, keď nároky a záväzky vznikajú, sú transformované alebo

⁵ Medzi nefinančné aktíva/pasíva patrí investičný majetok, zásoby a cennosti

⁶ Napríklad niektoré dlhové cenné papiere sú vykazované iba v nominálnej resp. emisnej cene, pričom aktuálna trhová cena nie je k dispozícii

zrušené. Kúpa alebo predaj finančného aktíva je teda zachytená vtedy, keď zmení majiteľa a nie vtedy, keď sa vykoná zodpovedajúca platba. Úroky sa zaznamenávajú v účtovnom období, kedy vznikajú, bez ohľadu na to, či sú skutočne v tomto období zaplatené.

Konsolidácia

Konsolidácia znamená vylúčenie vzájomných vzťahov (finančných operácií) zo strany použitia ako aj zo strany zdrojov v prípade, ak vznikli medzi jednotkami patriacimi do tej istej skupiny. V prípade zostavovania ŠFÚ sa konsolidácia uplatňuje iba v prípade finančných vzťahov v rámci sektora verejnej správy (S.13), údaje za ostatné sektory národného hospodárstva sú nekonsolidované.

Klasifikácia inštitucionálnych sektorov a finančných nástrojov

ŠFÚ predstavujú systém vzájomných vzťahov medzi jednotlivými inštitucionálnymi sektormi prostredníctvom jednotlivých finančných nástrojov. Inštitucionálne sektory a subsektory pozostávajú z inštitucionálnych jednotiek, ktoré majú podobný typ ekonomického správania. Sektory v ŠFÚ je možné rozdeliť na dve časti: rezidentské sektory (alebo domáce sektory) a sektor nerezidenti (alebo sektor zahraničia). Rezidentské sektory sú tie, ktoré majú centrum ekonomického záujmu na ekonomickom území danej krajiny. Sektor zahraničia umožňuje zaznamenať celkový objem finančných aktív a pasív jednotlivých sektorov slovenskej ekonomiky voči zahraničiu, alebo inak povedané, umožňuje určiť celkovú zadlženosť alebo veriteľskú pozíciu slovenskej ekonomiky voči zahraničiu.

Finančné aktíva predstavujú ekonomické aktíva zahrňujúce platobné prostriedky, finančné pohľadávky a ekonomické aktíva svojou povahou blízke finančným pohľadávkam. V systéme ESA95 má každé finančné aktívum súvzťažné pasívum s výnimkou finančných aktív zatriedených do kategórie menové zlato a zvláštne práva čerpania (AF.1). Klasifikácia finančných aktív a pasív je založená predovšetkým na princípe likvidity a právnej subjektivity jednotlivých finančných aktív a pasív. Inovácie na finančných trhoch znížili užitočnosť rozlišovania finančných aktív a pasív na krátkodobé a dlhodobé. Uvedené členenie je však stále potrebné napríklad v prípade, ak je dôležitá analýza nástroja podľa splatnosti ako pri analýze úrokových sadzieb a výnosov aktív. Krátkodobé finančné aktíva (pasíva) sú finančné aktíva (pasíva), ktorých pôvodná splatnosť je obvykle jeden rok alebo menej a vo výnimočných prípadoch najviac dva roky. Dlhodobé finančné aktíva (pasíva) sú finančné aktíva (pasíva), ktorých pôvodná splatnosť je obvykle dlhšia ako rok a vo výnimočných prípadoch je dlhšia ako minimálne dva roky.

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné inštitucionálne sektory a subsektory:

Nefinančné korporácie	S.11
Finančné korporácie	S.12
Centrálna banka	S.121
Ostatné peňažné finančné inštitúcie	S.122
Ostatní finanční sprostredkovatelia	S.123
Finančné pomocné inštitúcie	S.124
Poisťovacie korporácie a penzijné fondy	S.125
Verejná správa	S.13
Ústredná štátna správa	S.1311
Regionálna štátna správa	S.1312
Územná samospráva	S.1313
Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314
Domácnosti	S.14
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	S.15
Zahraničie (nerezidenti)	S.2
Európska únia (EÚ)	S.21
Členské krajiny EÚ	S.211
Členské krajiny európskej menovej únie (EMÚ) a inštitúcie EÚ	S.212
Zvyšok sveta a medzinárodné organizácie	S.22

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné finančné nástroje:

Menové zlato a zvláštne práva čerpania	(A)F.1 ⁷	
Menové zlato		(A)F.11
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)		(A)F.12
Obeživo a vklady	(A)F.2	
Obeživo		(A)F.21
Prevoditeľné vklady		(A)F.22
Ostatné vklady		(A)F.29
Cenné papiere okrem akcií	(A)F.3	
Cenné papiere okrem akcií a finančných derivátov		(A)F.33
Krátkodobé		(A)F.331
Dlhodobé		(A)F.332
Finančné deriváty		(A)F.34
Pôžičky	(A)F.4	
Krátkodobé		(A)F.41
Dlhodobé		(A)F.42
Akcie a ostatné podiely	(A)F.5	
Akcie a ostatné podiely okrem akcií podielových fondov		(A)F.51
Kótované akcie		(A)F.511
Nekótované akcie		(A)F.512
Ostatné podiely		(A)F.513
Akcie podielových fondov		(A)F.52
Poistnotechnické rezervy	(A)F.6	
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia a penzijných fondov		(A)F.61
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia		(A)F.611
Čistý majetok domácností v rezervách penzijných fondov		(A)F.612
Vopred zaplatené poisťné a rezervy na nevyrovnané poisťné nároky		(A)F.62
Ostatné pohľadávky a záväzky	(A)F.7	
Obchodný úver a preddavky		(A)F.71
Ostatné		(A)F.79

⁷ Stavý sú označované kódom AF a transakcie kódom F

Dátové zdroje zostavovania ŠFÚ

Ako už bolo spomínané v úvode, hlavnou úlohou ŠFÚ je poskytnúť komplexný obraz o finančných tokoch v rámci domácej ekonomiky a taktiež vo vzťahu k zahraničiu. V tejto súvislosti je potrebné zabezpečiť maximálne možné pokrytie všetkými dostupnými údajmi za účelom vytvárania kvalitných údajových a analytických výstupov a taktiež zabezpečiť porovnateľnosť údajov v čase.

ŠFÚ ako kompilovaná štatistika

Keďže ŠFÚ reprezentujú všetky finančné transakcie medzi všetkými subjektami v národnom hospodárstve a vo vzťahu k zahraničiu, je potrebné pri ich zostavovaní využívať rôzne údajové zdroje. Tieto údajové zdroje sú svojím obsahom zamerané buď na špecifickú oblasť podnikania (napríklad údaje z výkazov za inštitucionálny sektor peňažné finančné inštitúcie – S.121 a S.122), to znamená že sú zamerané na ekonomické činnosti a finančné nástroje súvisiace s daným konkrétnym sektorom, alebo sú zamerané na špecifický druh finančného nástroja (napríklad údaje o cenných papieroch získavané z databázy Centrálného depozitára). Takto získané údaje sú považované za čiastkové primárne vstupy a ŠFÚ sú tak až sekundárnym výstupom z uvedených zdrojov. Celková kvalita, časová dostupnosť a vzájomná porovnateľnosť je vo veľkej miere závislá od uvedených vstupných štatistík.

Dátové pokrytie

Objem dostupných údajov pre potreby ŠFÚ je rôzny a líši sa tak medzi jednotlivými sektormi a subsektormi ako aj medzi jednotlivými finančnými nástrojmi. Napríklad najspoľahlivejšie a najúplnejšie údaje, ktoré je možné získať v relatívne krátkom čase po skončení príslušného štvrťroka sú údaje za sektory S.121, S.122 a S.125. Vyplýva to zo skutočnosti, že NBS má z dôvodu výkonu dohľadu nad finančným trhom skúsenosti so zberom údajov od finančných inštitúcií a taktiež že je možné osloviť a získať údaje od všetkých subjektov v rámci uvedených sektorov. Na druhej strane, veľké rezervy sú zatiaľ pri získavaní údajov od sektorov, ktoré pozostávajú z veľkého množstva subjektov, a ktoré nie je možné regulovať a tým aj ovplyvňovať v súvislosti s potrebnými údajmi. Jedná sa o sektory S.11 a S.14 a S.15, čiže nefinančné spoločnosti a domácnosti vrátane neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam. V takejto situácii je nevyhnutné pristúpiť k tvorbe relevantných štatistických odhadov.

Protistrany

ŠFÚ umožňujú sledovať finančné toky v ekonomike prostredníctvom jednotlivých finančných nástrojov, pričom ak je určitý finančný nástroj aktívom jedného sektora, automaticky sa musí zobrazovať ako pasívum iného sektora. Uvedený podvojný zápis finančných nástrojov dáva možnosť zbierať údaje o jednom finančnom toku tak od subjektu, ktorý vlastní určité finančné aktívum, ako aj od subjektu, ktorý uvedené aktívum vydáva, čiže od dlžníka (napríklad v prípade cenných papierov je emitent dlžníkom voči majiteľovi cenného papiera). V prípade niektorých finančných nástrojov, keď je k dispozícii údaj iba od jedného z účastníkov finančnej transakcie v členení podľa protistrán, je druhý účastník finančnej transakcie určený automaticky, čiže z protistrany. Uvedený systém získavania údajov z protistrán sa využíva predovšetkým pri získavaní údajov o sektoroch, od ktorých nie je možné zbierať presné údaje (napríklad sektor domácností).

Zabezpečenie konzistentnosti údajov

V mnohých prípadoch sú však údaje o konkrétnom finančnom nástroji k dispozícii z oboch zainteresovaných sektorov resp. subsektorov. Napriek tomu, že obidve strany vykazujú údaj o rovnakom finančnom nástroji (jeden sektor ako aktívum, druhý ako pasívum), veľmi často sa tieto údaje navzájom líšia. Uvedený nesúlad nemusí byť problém pre zdrojové sektory, avšak pre zostavovanie ŠFÚ ako konzistentného systému je identifikácia a následne odstránenie zistených rozdielov kľúčovou úlohou s nezanedbateľným prínosom. Vzniknuté rozdiely nemusia byť výsledkom chýb v jednej zo zdrojových štatistík. Možných príčin môže byť hneď niekoľko. Jedným z hlavných dôvodov je odlišná metodika vykazovania údajov v jednotlivých sektoroch. To znamená napríklad rozdielne vymedzenie finančného nástroja prípadne ocenenie toho istého nástroja v účtovných a štatistických výkazoch jednotlivých sektorov. Ďalším zdrojom diferencií môžu byť napríklad tiež iné obdobie aktualizácie vykazovaných údajov, alebo odlišný okamih zaznamenania finančnej transakcie (napríklad nákup akcií uskutočnený 30.3. môže byť zaznamenaný vo výkazoch jedného sektora ako transakcia za 1.Q., v druhom sektore však môže byť zaznamenaná ako transakcia za 2.Q. konkrétného roka). Do úvahy je však potrebné brať aj možnosť existencie chýb, čo zvyšuje nároky na používateľov údajov zabezpečiť spoľahlivé kontrolné mechanizmy získavaných údajov.

Princíp konzistentnosti údajov je nadradený všetkým ďalším princípom zostavovania ŠFÚ. Dôležitý je predovšetkým v súvislosti so zaznamenaním správneho ocenenia finančných nástrojov, keďže cena jedného aktíva (týka sa to predovšetkým dlhových a majetkových cenných papierov) môže byť inak vnímaná majiteľom aktíva a inak dlžníkom (emitentom). Všeobecne je možné dodržať princíp trhového ocenenia iba u finančných aktív, ktoré sú verejne obchodované na trhu, v opačnom prípade je potrebné zvoliť iný ekonomický koncept ocenenia finančného aktíva.

Tabuľka č.1

Prehľad oceňovania finančných nástrojov v ŠFÚ¹⁾

Finančný nástroj	Spôsob ocenenia
Menové zlato a zvláštne práva čerpania	
Menové zlato	Trhová cena
Zvláštne práva čerpania	Menovitá hodnota ²⁾
Obeživo a vklady	Menovitá hodnota ²⁾
Cenné papiere okrem akcií	Menovitá hodnota ²⁾ + trhová cena
Pôžičky	Menovitá hodnota ²⁾
Kótované akcie	Trhová cena
Nekótované akcie	Základné imanie v účtovnej hodnote
Ostatné podiely	Menovitá hodnota ²⁾
Akcie podielových fondov	Trhová cena
Poistnotechnické rezervy	Trhová cena
Ostatné pohľadávky a záväzky	Účtovná hodnota

1) Úroky z finančných aktív a pasív sú zachytené v ŠFÚ príslušného finančného nástroja, ako keby boli reinvestované

2) Menovitá hodnota je cena finančného nástroja, ktorá je uvedená na peňažných prostriedkoch, alebo suma, na ktorú pohľadávky alebo záväzky znejú

Zdroje údajov pre zostavenie ŠFÚ

NBS využíva pri zostavovaní ŠFÚ v princípe dva druhy zdrojových údajov: interné a externé. V rámci externých zdrojových údajov zohráva najdôležitejšiu úlohu ŠÚSR a MFSR, v spolupráci s ktorými je možné nielen zostavenie ŠFÚ ale taktiež porovnanie ŠFÚ s nefinančnými štvrťročnými účtami (NŠFÚ) a s ročnými finančnými účtami (RFÚ), ktoré sú v kompetencii ŠÚSR.

Interné zdroje:

- Menová a banková štatistika
- Platobná bilancia
- Medzinárodná investičná pozícia
- Štatistika podielových fondov a správcovských spoločností podielových fondov
- Štatistika subjektov finančného sprostredkovania (lízingové spoločnosti, faktoringové spoločnosti a spoločnosti splátkového predaja)
- Štatistika obchodníkov s cennými papiermi
- Štatistické údaje burzy cenných papierov a centrálného depozitára
- Finančné súvahy a štatistické údaje poisťovní, dôchodkových fondov, doplnkových dôchodkových fondov a správcovských spoločností dôchodkových fondov a doplnkových dôchodkových fondov

Externé zdroje:

- Finančné súvahy subjektov verejnej správy (MFSR) a štvrťročné finančné účty vlády (ŠÚSR)
- Štátny záverečný účet (MFSR)
- Výberové zisťovania nefinančných podnikov a domácností (ŠÚSR)
- Ročné finančné účty (ŠÚSR)

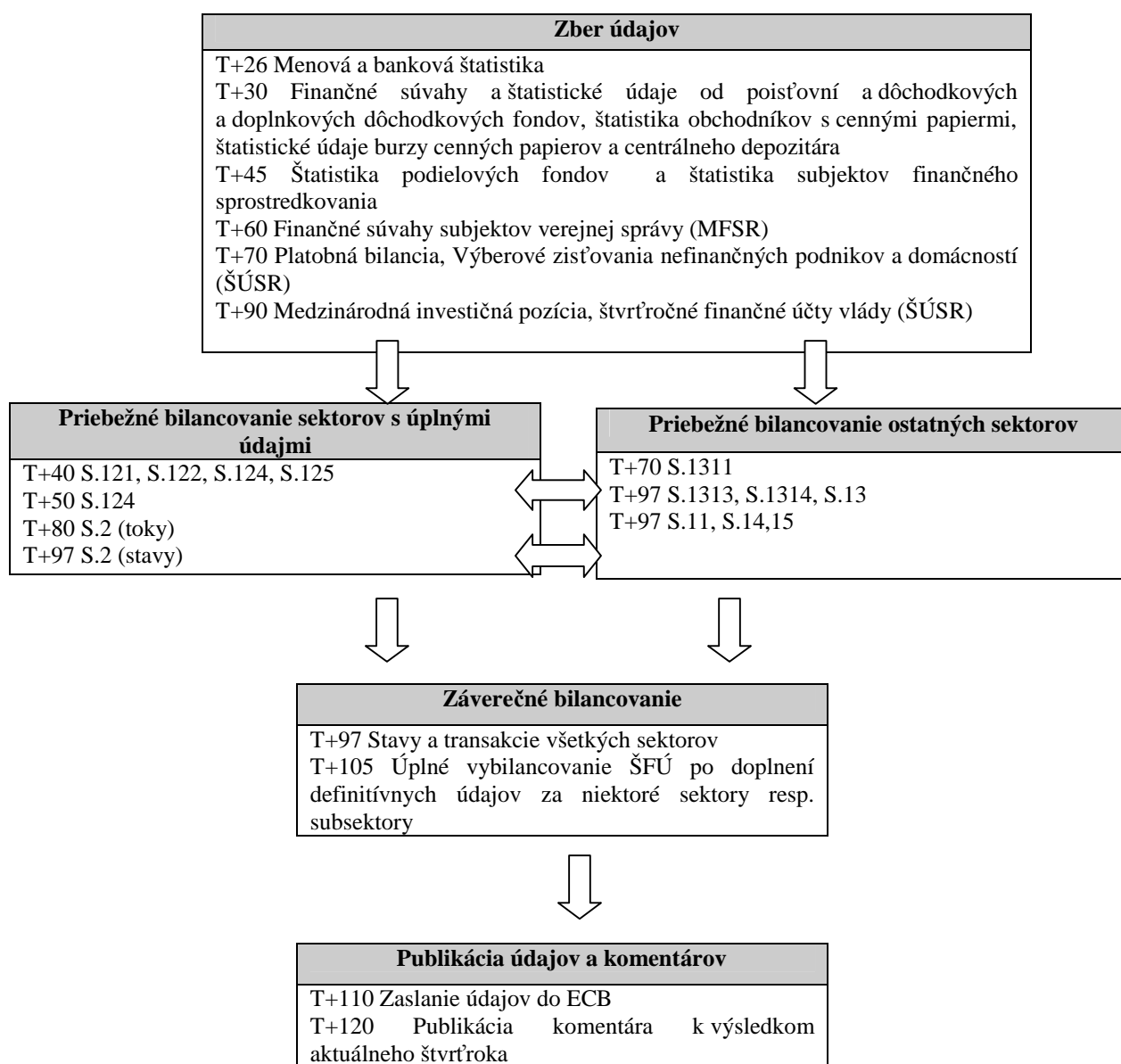
Proces zostavovania ŠFÚ

V procese zostavovania ŠFÚ zohrávajú kľúčovú úlohu nasledujúce faktory: časová dostupnosť dát, kvalita v zmysle metodických požiadaviek a požadovaná štruktúra existujúcich dát. Postupne „prichádzajúce“ dáta je potrebné priebežne vyhodnocovať z pohľadu ich úplnosti, kvality a ekonomickej interpretovateľnosti a priebežne bilancovať strany aktív a pasív. V prípade ak pri určitom finančnom nástroji sú vykazované medzi sektormi alebo v rámci sektorov odlišné údaje medzi aktívami jedného sektora a pasívami druhého sektora, dochádza k analýze možných príčin odlišností a prijatiu konsenzu o „uprednostnení“ kvalitnejšieho zdroja údajov, podľa ktorého dôjde k vybilancovaniu protistrán aktív a pasív na rovnakú hodnotu. V určitých prípadoch, kedy je možné presne identifikovať zdroj údajov (v prípade subjektov finančného trhu a verejného sektora) dochádza aj ku konzultáciám s uvedenými subjektami zdrojových údajov ohľadom overenia správnosti vykázaných údajov a odstránení možných chýb a nepresností.

Existujú určité odlišnosti pri zostavovaní a bilancovaní stavov a transakcií v ŠFÚ. Vo väčšine inštitucionálnych sektorov sú všeobecne dostupnejšie a kvalitnejšie údaje o stavoch. Údaje o transakciách sú dostupné úplne alebo čiastočne vo väčšine sektorov s výnimkou sektorov S.11 – nefinančné inštitúcie a S.14,15 – domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam. Úplná resp. čiastočná dostupnosť údajov o transakciách vo väčšine sektorov

súvisí so skutočnosťou, že údaje o transakciách je možné zostaviť dvoma odlišnými spôsobmi. Prvým je tzv. priama metóda, to znamená, že jednotlivé sektory poskytujú údaje priamo o transakciách. Druhý spôsob, tzv. nepriama metóda, znamená v prvej fáze získanie údajov o stavoch, preceneniach, reklasifikáciách a kurzových rozdieloch údajov za jednotlivé finančné nástroje, pričom údaj o transakcii sa získa ako rozdiel stavov medzi dvoma štvrťrokmi a odpočítaním hodnôt o ostatných tokoch (precenenia, reklasifikácie a kurzové rozdiely). Keďže medzi jednotlivými sektormi a v rámci jednotlivých sektoroch sa vyskytujú rôzne typy údajov pre výpočet transakcií⁸, v takom prípade sú transakcie vypočítavané kombináciou oboch spomínaných metód.

Nasledujúca schéma popisuje postup zostavenia ŠFÚ

⁸ V niektorých sektoroch existujú údaje iba o transakciách, v ďalších sú údaje iba o ostatných tokoch. Existujú aj sektory v ktorých niektoré subjekty vykazujú údaje o transakciách, iné subjekty v rámci toho istého sektora vykazujú iba údaje o netransakciách a existujú taktiež sektory, ktoré nevykazujú žiadne údaje potrebné pre výpočet transakcií. V takej situácii dochádza ku kombinácii výpočtu rozdielu údajov o stavoch medzi dvoma po sebe nasledujúcimi štvrťrokmi a údajov získaných z protistrán